

Herderova su izdanja u čitavom svijetu poznata kao izdanja uzorne tehničke izvedbe. Kod ovog sveska leksikona nema čovjek ništa više da zaželi. Može samo da ga najtoplije preporuča. **A. Ž.**

M. Dezimber: Moral zasnovan na prirodnim zakonima. Preveo Milan I. Ilić. Beograd 1929. Štamparija »Privrednik«, 8°, str. 160. (ćirilicom)

Možda se na izdanje, kao što je ovo, ne bi ni trebalo osvrnuti. S naučnog gledišta svakako ne. Ali radi sredine u kojoj živimo i opće neupučenosti naše publike, valja reći dvije riječi i o knjizi, što nosi ovako složen i privlačiv naslov.

Prvi dio (str. 2—71) razvija jednostavnu i naivnu materijalističku teoriju: »da su naša inteligencija i naš moral kao proizvod ovog istog razvijanja (posle mnogo vekova čekanja u tami) isto tako (kao naše telo) potčinjeni još složenim radnjama prirodnih sila, koje su ih dovele do stepena na kome ih sada nalazimo« (str. 8.)

Drugi dio je (str. 72—116) dopuna teorije u obliku pitanja, primjedaba i odgovora. Treći dio (str. 117—154,) govori »o nekim dužnostima« čovjeka, većinom u obliku aforizama. Dolaze isključivo ovi autoriteti: Marko Aurelije, Seneka, Epiktet, Konfucije, »Ruso«, »Gijo«, »Papyrus de Bulak«, »Nikola« i »Burdo«, te kojiput Plato, Kant i Forel. Krist je, kako vidite, nepoznanica za ovog »naučenjaka«. Četvrti dio (str. 155—160) nosi naslov: O smrti. Dokazuje, da je suvišan strah od nje i da je ona samo vrlo rijetko bolno stradanje.

Sva teoretska razvijanja, sve primjene, odgovori i tumačenja, osim nešto primjera iz života čovjekova, baziraju na opažanjima iz bilinskog i životinjskog života. Osnovica ovih skrajnjih materijalističkih izvoda jest onaj rani monistički, darvinističko-hekelistički nazor, o kojemu još jedino socijalistički i komunistički agitatori vode računa. Pojmova: Bog i duša ne pozna ova knjižica, niti razlike između duha i materije. Zato joj naslov ne odgovara sadržaju i kadar je da zavede. U interesu je zdravog napredovanja naše socijalne sredine, da se ovakova loša roba onemogući na našem književnom tržištu. **A. Živković.**

C. Balić, O. Fr. M. Joannis de Polliaco et Joannis de Napoli quaestiones disputatae de immaculata Conceptione B. Mariae Virginis. Bibliotheca Mariana Medii Aevi. Textus et disquisitiones. Collectio edita cura Instituti theologici Makarensis Jugoslavia Fsc. I. Sibenici Jugoslavia. 1931. in 8°. LVIII. — 110 p.

Ovo je prva sveska, kojom započinje Balić izdavati seriju rukopisa, što leže zaprašeni u evropskim bibliotekama, a odnose se na Marijansku teologiju iz srednjeg vijeka. Takav pothvat traži i jakih umnih napora i novčanih sredstava. O. Dr. Baliću je to poznato, i pouzdanjem u svoju dobru volju i ustrajnost, u susretljivost drugih učenih ljudi, koji će ga i savjetom i dobrom riječi osokoliti na rad i u novčana sredstva, koja će biti pružena bar sa strane onih nekih, koji ovakovu studiju znadu cijeniti, poduzeo se ovoga posla. I mi mu želimo najbolji uspjeh.

Važno ovakovih publikacija stoji u tijesnoj vezi s naukom o evoluciji kršćanskih dogmata i teologije. Evolucija nije samo pitanje histo-